

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio II. Quæ esse debeat Clericorum cura, ut Sacri Canones serventur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

quemque habere in posterum: HERARDUS, Archiepiscopus Turonensis, in *Pref. Collect. Can. An. 858.*

IX.

Ut in proximâ Synodo unusquisque suos Canones habeat, & intelligat: quia nulli Sacerdotum licet ignorare Canones; *Capitular. GUILLIBERT. Episcopi C. 3. BALUZ. illa collocat inter Acta Sæcul. IX.*

X.

Obsecro fraternitatem vestram ut hæc Capitula, quæ ad emendationem vitæ breviter digesti, assiduè legatis, & memoriæ commendatis, & eorum, sive Scripturarum Sacrarum lectione, mores componatis, vitam emendatis, & cum subditis plebibus, opitulante domino. ad cœlestia regna pergere certetis. *THEODUL. Aurel. ad Paroch. An. 797.*

XI.

Nulli Episcopo liceat Canones, aut Librum pastorem à Sancto Gregorio editum, si fieri potest, ignorare, in quibus se debet unusquisque quasi in quodam speculo assiduè considerare. *Concilium TURON. III. sub Carolo Magn. Sæculo IX. An. 813.*

XII.

Decrevimus juxta Sanctorum Canonum constitutionem & cæterarum Sanctarum Scripturarum doctrinam, ut Episcopi assiduè sint in lectione, quoque intelligant & Librum Beati Gregorii Papæ de cura Pastoralis, & secundum formam ibidem constitutam & vivant & prædicent: *Concilium CABILON. sub Carol. Magn. 813.*

XIII.

Sed quia non est leve Canonum scita nescire, & ignorare medico medicinale officium, minus grave, statuimus, ut in susceptione curæ animarum & ordinis Sacerdotum, examinentur de his præcipuè ordinandi: *Concilium LONDON. Anno 1237. Cap. 2.*

XIV.

Verùm de hoc Sacri Canones enunciant, qui Antistiti vestro tribuendi sunt, & ab eo Sacerdotibus qui claves tenent scientiæ aperiendi, & vobis nihilominus, in quibus opus est, & minime prohibetur, insinuandi: *NICOL. ad Bulgar. C. 9.*

XV.

Quod vos ignorare minime credimus, (*agitur de re que in Canonibus potissimum continetur*) ab ipsis Apostolicis viris cognoscitis; & cum in Sacris Conciliis ab Episcopis promulgatæ sint regulæ, & receptæ, quis extrâ Episcopos promulgator Canonicarum quiverit esse sententiarum: *LEO IV. ad Episcopos Britan. Cap. I. circa annum 850.*

XVI.

Provideatur in unaquaque Ecclesia Cathedrali, & Collegiata, de Bibliotheca, in qua boni libri, & ab Ecclesia recepti, potissimum Sacri, Jurisque Divini & Canonici recondantur. Si qui in celebri Universitate Sacrorum Canonum Professioni operam dare desiderant, licentia percipiendi in absentia fructus potiantur. *Concilium AURO. 1583.*

XVII.

Decani seu Præpositi, Archidiaconi, & Poenitentiarii sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia seu Doctores, aut Licentiatii in Jure Canonico, non tamen per saltum promoti. *Concilium ROTOM. 1581. BITUR. 1584.*

SECTIO II.

Qua esse debeat Clericorum cura ut Sacri Canones serventur.

I.

NULLI Sacerdotum liceat quidquam facere quod Patrum possit regulis obviare; quæ enim à nobis res digna servabitur, si Decretalium norma constitutarum, pro aliquorum libitu, licentiâ populis permisâ, frangatur: *COELEST. Episcopis per Apul. & Calabr. Anno 427. à CONCIL. TOM. II. p. 1622.*

II.

Ut nobis gratulationem facit Ecclesiarum status salubri dispositione compositus, ita non levi nos mœrore contristat, quoties aliqua contra constituta Canonum Ecclesiasticamque Disciplinam præsumpta, vel commissa cognoscimus: Quæ, si non quæ debemus vigilantiam refecimus, illi, qui nos speculatores esse voluit, excusare non possumus, permittentes sincerum corpus Ecclesiæ, quod ab omni macula purum custodire debemus, ambientium improba contagione foedari, cum ipsa sibi membrorum per dissimulationem compago non congruat: *S. LEO Episcopus Pref. ad Episcopos per Campaniam, & Picenum. CONC. TOM. III. p. 1293.*

III.

Ne quid sit quod prætermisum à nobis fortè credatur, omnia decretalia constituta, tam beatæ recordationis Innocentii, quàm omnium decessorum nostrorum quæ de Canonum promulgata sunt disciplinis, ita à vestra dilectione custodiri debere mandamus, ut si quis in illa commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari: *ibid. C. . . 5. . . ibid.*

IV.

Vestrum nemo discedat nec ab his deviet, quæ juxta regularum ordinem, frequens ad vos directa Sedis Apostolicæ decrevit autoritas. *XISTUS III. Episcopis Illyrici, Anno 437.*

V.

Cum nobis contra salutarium reverentiam regularum cupiamus temerè nihil licere, & cum Sedes Apostolica, super his omnibus favente Domino, quæ paternis Canonibus sunt præfixa, pio devotoque studeat tenere proposito, satis indignum est quemquam, vel Pontificum vel ordinum subsequendum hanc observantiam refutare, quam beati Petri Sedem & sequi videat & docere. *GELAS. Decret. . . . Cap. 9. An. 492.*

VI.

Primo in loco nobis visum est, ut in nomine Domini non tam nova quàm prisca Patrum instituta sancientes, id ipsum constituamus, quod titulis præsentibus, in Canonibus legitur insertum: *Concilium MATISCON. I. Anno 582.*

A 2

VII.

VII.

Talem vobis cum omni sollicitudine personam exquirite, in qua ex omnium adunata possit gaudere concordia, & facris nullo modo respuatur Canonibus: S. GREGORIUS *Epistola III. L. 2. Anno 564.*

VIII.

Fraternitas tua ad prædictas Ecclesias ne properet, & assiduis adhortationibus Clerum Plebemque admonere festinet, ut, remoto studio, uno eodemque consensu, talem sibi præficiendum expectant Sacerdotem, qui tanto dignus sit ministerio & à venerandis Canonibus nullatenus respuatur: S. GREGORIUS *Epist. 38. L. 2. Eodem Anno.*

IX.

Canones qui à sanctis Patribus in unaquaque Synodo huc usque constituti sint, observari æquum censuimus. C. I. *Concilium CALCEDON.* (Undè inferre est, primam Patrum curam circa disciplinam eam fuisse, ut conditi jam jam Canones servarentur) *Anno 451.*

X.

Hoc quoque huic Sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, ut, ab hoc nunc tempore & deinceps, ad animarum medelam & perturbationum curationem, firmi stabilesque maneat Canones, qui à Sanctis Patribus, qui nos præceperunt, suscepti & confirmati sunt. *Concilium TRULL... Cap. 2. Anno 692.*

XI.

Quamquam omnes qui facris mancipantur ordinibus, Canonicis regulis teneantur adstricti, expedit tamen est ut promissionis suæ vota sub cautione spondeant, quos ad promotionis gradus Ecclesiasticæ provehis disciplinæ; solet enim plus timeri, quod singulariter pollicetur, quam quod generali innexione, aut sponione, concluditur, ut unusquisque ad gradus Ecclesiasticos accessurus, promittat ut in nullis operibus suis canonicis regulis contradicat. *Concilium TOLET II. Canone 10. Anno 675.*

XII.

Quocirca hæc, quæ superna inspiratione communi consensu placuerunt, si quis Sanctorum definita servantes Antistitum, qui statuta præsentia subscriptionibus propriis firmaverunt, nec non & quos eorum Deus voluerit esse successores, relicta integritate observationis, excellerit, reum se divinitatis, Christo autore, pariter & fraternitatis indicio, futurum esse, cognoscat. *Concilium EPAON... Cap. 40. Anno 517.*

XIII.

Hæc ergo, Deo propitio, constanter & unanimiter definita servantes, etiam præteritorum Canonum statuta decernimus, ut Christo auctore deinceps inconvulsa universa servantur, ut manente concordia, quæ divina inspiratione salubriter in præfenti tempore definita sunt à modò habeant vigorem, & custodiant caritatem: *Concil. AURELIAN. An 549. Can. 24. CONC. Tom. V. p. 397.*

XIV.

Quæcunque præcepta antiquorum Canonum modò in Concilio recitata sunt, nullus audeat

salubriter prætereire. Si quis autem quasi contumax transgreditur, ille, necesse est, ut de suo degradetur officio. *Concilium BRACARD... 2. Cap. 22. Anno 563. CONC. Tom. V. p. 842.*

XV.

Quia in aliquibus rebus consuetudo prisca negligitur, ac decreta Canonum violantur, placuit ut juxta antiquam consuetudinem Canonum decreta servantur. *Concilium PARIS, Cap. 8. Anno 557. ibid. p. 817.*

XVI.

Si quis hanc definitionem, quam ex autoritate canonica communi consensu conscripsimus, observare distulerit, aut eas qui ipsum audire neglexerint, (leg. ipsam) in notitiam Episcopi non deposuerit, anno à consortio fratrum, vel ab omnium Christianorum communione, habeatur extraneus. *Concilium ANTISSIODOR. Cap. 45. Anno 578.*

XVII.

Maneant in suo vigore Conciliorum omnium constituta, simul & Synodica sanctorum Præsulum Romanorum Epistolæ. Nullus deinceps ad promerendos honores Ecclesiasticos contra vetita Canonum aspiret indignus. Nihil ex hoc fiat, quod sancti Patres Spiritu Dei pleni sanxerunt debere non fieri: & qui præsumpserit, severitate priorum Canonum distringatur. *Concilium TOLET... 589... .*

XVIII.

Canonum vero statuta ab omnibus intemerata servantur. *CABIL. Cap. 2. Anno 650.*

Ab hoc Spiritu sancto successu plena decerni unanimitate, ut quæcumque pro Ecclesiasticis negotiis fuerint definitiones conscriptæ, autoritate universalis, nullus contradicere audeat... nullus non implere contendat; alioquin honoris sui, & Communionis Sanctæ luceat amissione multatus. *Concilium TOLET. VIII. Cap. 11. Anno 653.*

XIX.

Id communi definitione decrevimus, ut capitula quæ in prisca Canonibus minimè habentur inserta, pari promulgentur sententia, & antiquis jungantur regulis perenni jugitate mansura & omni reverentia conservanda. *Concilium TOLET. IX. Pref. Anno 655.*

XX.

Quoniam nonnulli Sacerdotes, in suæ salutis grave dispendium, statutorum Synodaliū... vilipenses & transgressores, Dei timore & Prælatorum suorum obedientia contempta, inveniuntur frequenter, eisdem injungitur in virtute obedientiæ, secundum quam alias eis injunctum est, quod quilibet quaternum Synodalem habeat, quem in Synodis defferat & illum frequenter perlegat, & contenta in eo magis solito tamquam filius obedientiæ observare studeat diligenter. *Synod. ANDEGAVENS. 1293.*

XXI.

Vos verò Sacri Ecclesiæ Ministri per viscera misericordiæ Domini Nostri JESU-CHRISTI hortor & obtestor, ut ad has Constitutiones amplectendas reliquos omnes exemplo vestro invitatis, his pareatis, has servetis, has die nocteque medite-

ditemini. Hæ in vestram potissimum gratiam & honorem sunt comparatæ; quò enim severius, continentius, sanctius, vitam instituetis, eò major religioni honos tribuetur, frequentiora apud nostros homines vitia evanescent: FRANCISCUS DE JOYOSA, S. R. E., Card. Archiepiscopus Tolos. in *publicatione Concilii Tolos. Anno 1590. Conc. Tom. XV. p. 1429.*

XXII.

Frustrà conderentur Leges si in iis observandis vigilans cura non adhiberetur, & de earum observatione nulla ratio peteretur; quare constitutionem Concilii LATERANENSIS, quæ incipit *sicut olim*, hæc Synodus secuta, decernit, ut Episcopi per suos, viros statuunt, doctrina & vitæ exemplo probatos, qui sollicitè investigent, an & quando sacri Canones, & hujus Synodi Decreta servantur. *Concilium MEXIC. Lib. III. Tom. I. 5513.* (Initium hujus Canonis desumptum videtur ex *C. 1. de Statu Monachor. in 6.* quoniam parùm esset jura condere, nisi essent qui executioni debitæ demandarent.)

XXIII.

Qua igitur audacia, ô Sacerdotes! istorum omnium Conciliorum despexeritis Constitutiones? Monachi enim unius hominis Constitutiones tenent, Sancti videlicet Benedicte, & secundum Regulam ejus vivunt, quam si violaverint, corriguntur statim, cum omni humilitate, juxta Abbatis eorum sententiam. Vos etiam habetis Regulam: si vel eam legere volueritis, videritis quid sit vobis constitutum, *Canones ALFRICI n. 34. Saecul. X.*

XXIV.

Præcipit quoque, quod omnes Dioecesani Copiam hujusmodi Constitutionum & aliorum Provincialium Conciliorum recipiant, & in suis Synodis frequenter publicare procurent, & in suis Dioecesibus & Civitatibus faciant firmiter observari: *Concilium ROTOM. Cap. 13. Anno 1335.*

XXV.

Rectores Ecclesiarum quarumcumque, Provinciae Turonensis Statuta, in hoc Concilio ordinata, perpetuò, anno quolibet, primâ die Dominicâ Adventus, multisque aliis hæc expressis, publicent Populo congregato, & lingua materna exponant sufficienter, dum ibi divina celebrantur: *C. 9. Concil. CASTRIGONT. 336. Concilium ANDEGAV. C. 32. Anno 1365.*

XXVI.

Valdè malè me habet quòd Patrum de cate-ro defecerunt Canones, & omnis accurata Disciplina ex Ecclesiis ejecta est: & timeo nè si hæc progredi paulùm sinatur incuria, in omne confusionis genus res Ecclesiasticæ redeant. *BASILIENS. Chorepiscopis CONCIL. Tom. II. p. 1767.*

Tom. I.

SECTIO III.

DE CONCILIORUM *aliorumve Cœ-*
tuum Ecclesiasticorum UTILITATE.

I.

AD Synodum Patrum quisquis fuerit evocatus occurrat, nec sanctæ Congregationi se denegat, in qua maximè constituendum esse noverit, quod ad Disciplinam poterit Ecclesiasticam pertinere: melius enim culpa vitabitur, si inter Sacerdotes Domini, collatio frequentior habeatur, & emendationi pariter & caritati plurimum præstat adunata societas: *LEO Epistola IV. C. 5.*

II.

Ecclesiasticæ Disciplinæ debet esse suffragium Congregatio Sacerdotum: nec aliud erit suæ sollicitudinis tam peculiare conscribere, quàm quod ad fundamentum Religionis proficere recognoverit: operari non cessetur, cum Pastoralis cautela propagatur in ovilis custodia. Paucorum veneranda Decreta sint salutis publicæ documenta. *Concilium TURON. II. Anno 567.*

III.

Ne qua inter fratres dissensio, ne qua inter præpositos & subiectos sint fomenta discordiæ, ad unum convenire Sacerdotes necesse est, ut & de incidentibus causis disceptatio & sit salubris de Ecclesiastica observatione collatio; quatenus, dum per hoc, & præterita corriguntur, & Regulam futura suscipiunt, omnipotens Deus fratrum concordiam collaudetur, expectatione Concilii nihil pravum, nihil præsumatur illicitum: *GREGORIUS Epistola III. Lib. VII.*

IV.

Nulla penè res Disciplinæ mores ab Ecclesia magis depulit, quàm Sacerdotum negligentia, qui contemptis Canonibus, ad corrigendos Ecclesiasticos mores Synodum facere negligunt: *Concilium TOL. IV. Cap. 3. An. 633. CONC. Tom. V. p. 1700.*

V.

Hoc quoque Sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, ut, ab hoc tempore deinceps, ad animarum medelam & perturbationum curationem, firmi & stabiles maneat, qui à SS. Patribus, qui nos præcesserunt, suscepti ac confirmati sunt, atque à Deo nobis etiam traditi sunt, sanctorum & gloriosorum Apostolorum nomine: *85. Canones. Concil. TRULL. C. 2. An. 692. CONC. Tom. VI. p. 1516.*

VI.

Quo plura emergunt in populo Dei noxia & Episcopali diligentia recidenda, ad hoc plures & frequentius necesse est convenire Pontifices, ne Ministerii Sacerdotalis nomen frustrà comprobentur gestare.

A 3

VII.